

VOOR UWE KINDEREN IS DE BESTE LECTUUR

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van over land en volk vertellen. Dat reeds veel nummers drie- en viermaal herdrukt werden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. Al de verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

625. Een vreemde ontmoeting. 626. Een jongen aan de grens. 627. De dochter van den schipper. 628. Door cowboys gered. 629. De Schurk. 630. De laatste reis. 631. Het spook in de Ardennen. 632. De schaper van de heide. 633. Een gevecht om zijn leven. 634. Mislukt verraad. 635. Een vreemde avond. 636. Een Rus in Vlaanderen. 637. De koewachter van 't Zeehof. 638. De Kerstavond van den zwerver. 639. De Oudejaarsavond van den Herder. 640. De Cowboy van de Witte Hoeve. 641. In den Sneeuwstorm. 642. De Zeeduivel. 643. De veroordeelde van Aardenburg. 644. Het Berouw van den Roover. 645. Het Kwakzalversoproer. 646. Een Weldoener. 647. De Jacht op den Dief. 648. De Bedelaar van de Peel. 649. Het Geblaf in den Nacht. 650. De Goudzoeker in Alaska. 651. De Brief aan den keizer. 652. Een vreeselijke Reis. 653. De onverwachte Erfenis. 654. Het Geheim van het Eksterhof. 655. De Cowboy in het Goudland. 656. De onttroonde Koning van het Goudland. 657. De Bedelaar uit het Goudland. 658. De Spookruiter. 659. De Clown. 660. De Smokkelaar van de Zwarte Hoeve. 661. De Avonturier. 662. Het Geklaag in den Nacht. 663. De groote Ramp. 664. De Versleten Kerel. 665. De Geheimzinnige Drenkeling. 666. De Beschermder der Cowboys. 667. De Koers van den Luiaard. 668. Een Helper in den Nood. 669. De Zware Boete. 670. Een Vlaming bij de Wilden. 671. De eerste Ronde van Frankrijk. 672. De Veroordeelde tot den Brandstapel. 673. De Muzikant onder de Roovers. 674. De Strijd tegen den Haai. 675. Een welgemikt Schot. 676. De Cowboy op de Postkoets. 677. De Leeuw in het Dorp. 678. De Vlucht over het IJS. 679. De Strijd van den Wisselwachter. 680. Een Drama in het Gebergte. 681. De Geheimzinnige Scheepsbouwer van Baasrode. 682. Vlamingen in Rusland. 683. De Wraak van den Wolfjager. 684. Een Vlaming tusschen Sneeuw en IJS. 685. In de onderaardsche gangen van Laarne. 686. Het Blokhuis. 687. De wonderbare Wederkomst. 688. De Duivels van 't Kasteel Karreveld. 689. De Boete van Freule Judith. 689a. De ontdekte Schat. 690. De Vlucht van Jan Vermeer. 691. De Geheimzinnige Grijsaard. 692. De Gids van Napoleon. 693. De verdwenen Visschersknaap. 694. De Kluizenaar in de Spelonk. 695. De Zieke in den Vuurtoren. 696. De gevreesde Landlooper. 697. De Boer en de drie Dieven. 698. De Kapel in het Bosch. 699. Smart op den Sint-Bernardsberg. 700. De wilde Kasteelzoon. 701. Een avontuurlijke Vacantie. 702. Een Wildstroeoper in de Klem. 703. Een bewogen Nacht. 704. Mary's Wroeging. 705. De verjaagde Wees. 706. De Wraak van den Wees. 707. De moeilijke Redding. 708. Een vreeselijk Ontwaken. 709. Uit de Macht van een Schurk. 710. Wie was de Schuldige?

Elke week verschijnt een nieuw boekje. — Vraag ze in de boekwinkels en bij uw dagbladverkoopers.

PRIJS : 60 CENTIEMEN.

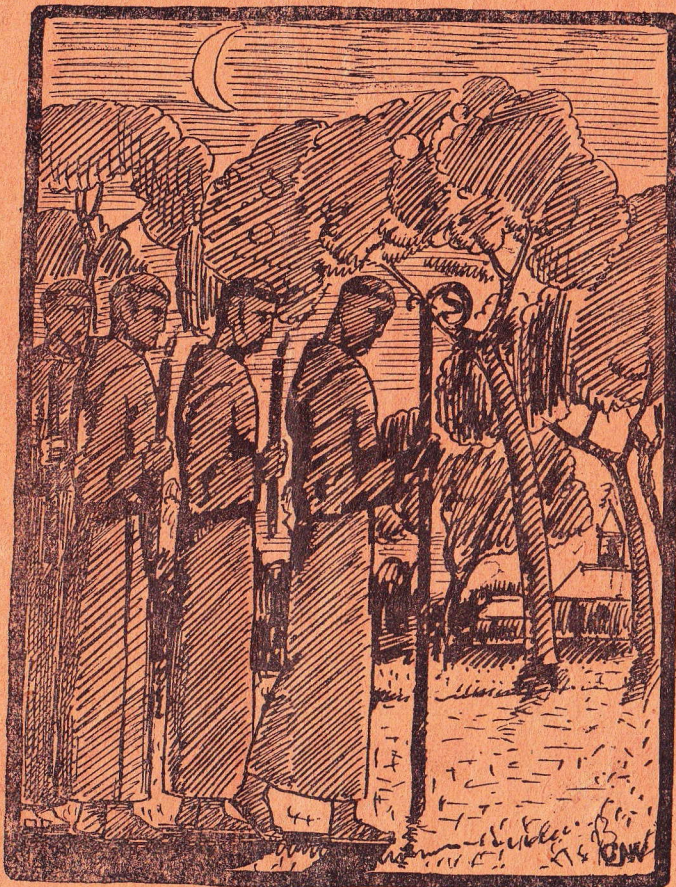
Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Weteren. — Tel.: 908.10.

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK

Nr. 740.

A. HANS.

Een bewogen Kerstnacht

Uitgave A. HANS-VAN DER MEULEN, Kontich

EEN BEWOGEN KERSTAVOND

I.

Ongeveer zestig jaar geleden, was Willem Keggels de boer van het groot Mariahof bij Middelburg in Vlaanderen. Hij werd bij zijn druk bedrijf flink geholpen door zijn vlijtige, goedhartige vrouw Manda.

Twee kinderen waren jong gestorven, en de ouders hielden nu nog te inniger van hun al groote dochter Florence, die ze met zooveel bezorgdheid en liefde hadden opgevoed.

Florence deed haar best om vader en moeder te helpen. Ze was ook goed voor het personeel, en leek wel het zonnetje in huis. Ze liet ieder lachen door haar grapjes en ze zong dikwijls, dat het over het hof helmde.

— Juist een lijster, zei Leander, de knecht, die

heele dagen op de hofstede werkte, en met zijn vrouw en vier kinderen in een net huisje, ginds tegen den ouden binnendijk woonde.

Er was ook een koewachter, Adriaan, een jongen van veertien jaar. Hij bleef dag en nacht op het hof en sliep in een kamertje boven den stal. Hij lag daar wel erg eenzaam, maar och, op een hoeve kan men geen bangeriken gebruiken. En bang was Adriaan Markens dan ook nooit, zelfs niet, als de storm over de polders gierde en de oude stallen en schuur 's avonds schenen te kreunen en te kermen, te zuchten en te klagen.

Hij woonde gaarne op het Mariahof... ja, het is treurig om het te zeggen, hij woonde er veel liever dan bij zijn ouders te Maldegem, want zijn vader was een smokkelaar, die veel dronk en in zijn dulle buien er maar op los sloeg... Moeder was blij, toen ze Adriaan naar het Mariahof kon brengen; ze vreesde, dat de knaap anders ook zoo dicht bij de Belgisch-Nederland-sche grens een smokkelaar zou worden.

Boer Kegels had haar beloofd van Adriaan een flinken knecht te maken, als de jongen goed zijn best deed.

Tot nu toe was hij zeer tevreden over zijn koewachter.

In Lente en Zomer, tot een heel eind in den Herfst, had baas Kegels veel mannen, vrouwen, jongens en meisjes in zijn dienst. Maar nu was

het Winter; de arbeid op de velden lag stil. Wel kwamen er elken dag eenige mannen graan dorschen in de schuur. Voor de bezigheden op de hoeve konden baas en bazin Kegels in dezen tijd volstaan met de hulp van Flornce, Leander en Adriaan.

Op een Zaterdag, kort voor Kerstmis, had het ferm gesneeuwd. Dat was een prachtig gezicht. Alles blank, zoover het oog reikte, tot ginder aan den zwaren toren van Maldegem. Oostwaarts, het kerkje van Lapscheure ten Westen, en Noordwaarts, tot waar de hooge, magere toren van Aardenburg oprees, in Holland, en naar 't Zuiden tot Moerkerke. Alleen de boomen langs de Leopold- en Schipdonkvaarten stonden daar als zwarte reuzen in lange rijen, kaal en armtierig. En het scheen wel of ze hun kop introkken voor de koude. Maar de boer zei, dat ze Oostwaarts gebogen en zoo wat scheef opgegroeid waren, omdat de wind meest van den zeekant, uit het Westen waaide.

Baas Kegels was met Florence naar de weekmarkt te Brugge geweest, en keerde welgezind terug, want hij had veel geld ontvangen. Florence riep Adriaan, die allerlei pakken uit het rijtuig moest halen.

— Allemaal schoone en lekkere dingen voor Kerstmis en Nieuwjaar, zei Florence.

— O, ja... er komt nu een blijde tijd, ant-

woordde de koewachter. Ik heb er al zoo naar verlangd.

Men kende toen geen cinema, geen sport, geen koersen, geen voetbal. De wintersche feestdagen werden voorall op de hofsteden met vreugde verwacht.

Moeder had middageten bewaard voor vader en Florence, die na den maaltijd haastig hun werkkleeren aantrokken, want er was nog heel wat te doen voor den avond. En spoedig heerschte er weer volle drukte op het Mariahof.

Baas Kegels had zijn geld, drie duizend frank, voorloopig in de kast van de zijkamer gelegd. Straks na den arbeid zou hij met zijn vrouw alles eens narekenen.

Een paar uren verliepen. Florence en Adriaan zaten bij het licht van twee lantaarns te melken in den stal, toen baas Kegels ontsteld binnen trad. Hij riep Florence terzijde en fluisterde:

— De drie duizend frank, die ik van Brugge meegebracht heb, en in de kas gelegd had, zijn weg.

— Maar vader toch! Hoe kan dat?

— Ja, hoe kan het? Gestolen! Er is toch geen landlooper op het hof geweest, toen ik dien zak graan naar Zoetendalle bracht en moeder een half uur boven werkte.

— Ik heb niemand gezien... Ik heb met

Adriaan rapen gesneden in den stal, voor we gingen melken.

— En de dorschers in de schuur? Zou er een van hen binnen geweest zijn?

— Dat geloof ik toch niet... Maar vader, Leander heeft veel weg en weer geloopt... Ik vroeg hem nog of hij de onrust in zijn lijf had. En ik zag hem aan zijn vest oefenen. Het hangt ginder aan een balk. Toch kan ik niet gelooven, dat hij ons zou bestelen...

— Leander? Hij werkt hier al twaalf jaar en ik heb hem nooit op oneerlijkheid betrapt. Maar we kunnen ons soms zoo deerlijk vergissen in de menschen...

— Van de week zei hij, dat zijn oudste zoon — ge weet wel, Filips — een handel zou kunnen overnemen, als hij een beetje geld had...

— Leander mij bestelen? Maar alles is mogelijk...

En zenuwachtig liep Kegels naar Leanders' vest, dat daar wat verder aan een spijker hing. Hij tastte in de zakken. Pijnlijk verrast haalde hij er een briefje van honderd frank uit. Hij toonde het aan Florence, die hem gevolgd was.

— O, dan heeft Leander het toch gedaan... Zoek eens verder! zei ze.

Kegels woelde in alle zakken, maar vond geen ander geld.

— Toch is Leander de dief, zei hij. Die hon-

derd frank heeft hij in zijn vest gestoken, om vanavond zeker van alles te koopen. En de rest zal hij ergens verdoken hebben. Ik zeg hem nog niets, maar zal om den veldwachter sturen.

— O, neen, vader... doe dat nog niet dadelijk... Denk aan zijn vrouw en kinderen... Spreek eerst met hem; hij zal zeker berouw hebben. Daar komt hij.

— De valschaard loent ons af... Hei, Leander! riep Kegels.

De knecht trad haastig naderbij.

— Hoe komt dit briefje van honderd frank in uw vestzak? vroeg Kegels. Zijt ge zoo rijk?

— Honderd frank? Die zie ik nooit bijeen. Wie zou er dat in mijn zak tooveren? Het schijnt, dat er zooiets wel eens in den ouden tijd gebeurde, maar dat geluk kennen wij, arme wroeters, tegenwoordig niet meer.

Adriaan, de koewachter, luisterde nu ook verwonderd toe.

— Ik vraag naar geen grapjes, hernam Kegels. Ik ben bestolen geworden... drie duizend frank weg, die ik van Brugge meegebracht en in de kast van de groote kamer gelegd had.

— Maar baas... wilt ge dan zeggen, dat ik dat geld gestolen heb? Ik, die hier al twaalf jaar dien... en nooit een stroo weg neem... Toen ik mijn vest daar hing, zat er geen briefje in... Hon-

derd frank... is geen drie duizend. Als ik gestolen had, moest gij de rest ook vinden...

— Honderd frank om zeker van alles te koopen, als ge straks naar huis gaat... Waar hebt ge het ander geld verborgen?

— Maar baas, meent ge nu waarlijk, dat ik een dief ben? Dat is wreed.

— Geef dan uitleg over die honderd frank.

— Ik begrijp er niets van... Ha, de dief heeft dat briefje in mijn vest gevoelfeld, om mij te doen beschuldigen en is er met de rest van door.

— Hebt gij een vreemden vent op het hof gezien?

— Neen...

— Er is ook niemand geweest. Waarom liept ge heel den namiddag heen en weer? Florence heeft dat gemerkt.

— Ja, dat is waar, Leander, zei de dochter. En ik heb u nog gevraagd, of ge de onrust in uw lijf hadt.

— Ik haastte me, om wat vroeger klaar te zijn... 't Is Zaterdagavond... Maar ik wist zelfs niet, dat ge geld van uit Brugge meegebracht hadt...

— Dat liegt ge! Ge waart in huis, toen ik er met mijn vrouw over praatte, want ge kwaamt me spreken over dien zak graan voor Zoetendale.

— Toch heb ik niets over geld gehoord... Wel, wat er me nu gebeurt! Beticht worden van

diefstal... Dat is wreed... dat is gemeen, baas!

— Geef dadelijk al het geld terug, of ik zend om den veldwachter.

— Wel, haal den veldwachter, haal de gendarmen, haal heel het gerecht van Brugge en dan zal ik voor die heeren en voor God verklaren, dat ik onschuldig ben. En gij, Florence, ge gelooft ook, dat ik uw vaders geld gestolen heb?

— Ik moet wel, Leander. Hebt gij een van de dorschiers in huis zien gaan?

— Neen... Ik zal niemand beschuldigen, maar ik kan zweren, dat ik geen cent heb gestolen. 't Is wel erg, zooiets te durven zeggen...

— Ik geef u een kwartier om na te denken en te bekennen! riep Kegels driftig uit.

— Al gaaft ge me een jaar tijd, dan zou ik nog hetzelfde zeggen: ik ben geheel onschuldig.

Kegels liep nijdig weg. Zijn vrouw zocht nog zenuwachtig in de kas. Misschien had haar man het geld op een andere plaats gelegd, dan hij meende.

— Zoek niet meer, Manda! Ik ken den dief al... Leander! zei de boer.

Met wijde oogen keek Manda haar man aan.

— Ja, ik stond er ook raar van te zien; ik had dat nooit kunnen denken, hernam Kegels, en hij vertelde, wat er in den stal gebeurd was.

— Ja, dan moet Leander de dief zijn, oordeelde Manda.

Florence kwam ook binnen.

— Moeder, dat is toch wat te zeggen, hé? sprak ze ontsteld.

— Ja... 't Is of ik een harden slag tegen mijn hoofd krijg. Maar... zou de koewachter het geld niet gestolen hebben? Hij heeft een deugniet van een vader. Wie weet, stookt die zijn jongen niet op?

— Adriaan is gedurig bij mij geweest... En ik heb daar juist Fons even ondervraagd. Geen een dorschier heeft vanmiddag de schuur verlaten. Maar Leander liep veel heen en weer...

— Hij is de dief... Ha, zijn zoon moet handelaar worden! zei Kegels. Leander beweert altijd, dat zijn kinderen zoo geen wroeters zullen zijn als hij. Hij is tot nu toe eerlijk geweest... dat denken we. Maar hij toont zich toch dikwijls ontevreden. Wie weet bovendien, wat hij al van het hof gesleurd heeft, zonder dat wij het merken? Eieren, paren, appels. Nu kan ik alles gelooven... Hij krijgt een kwartier om na te denken en te bekennen... Als hij blijft loochenen, dan moet Adriaan den veldwachter halen. Hier op den schoorsteen leg ik het briefje, dat ik uit zijn zak gehaald heb.

Na een kwartier werd Leander in huis geroepen. Hij kreeg de tranen in de oogen, toen ook vrouw Kegels hem aanzette den diefstal te bekennen.

— Dus bazin, gij ook beticht mij? kreunde hij. 't Is wel wreed...

Manda sprak over zijn zoon, die een handelszaakje wilde overnemen.

— Dat is waar, erkende Leander, maar ik zou een slechte vader zijn, als ik mijn jongen met gestolen geld liet beginnen.

Kegels dreigde weer met den veldwachter. Zijn vrouw zei echter:

— Leander, we zullen nog geen politie halen. Ga naar huis en denk na... Als ge berouw toont en het geld terug geeft, laten we alles stil.

— Ik kan geen geld teruggeven, dat ik niet gestolen heb. De ware dief heeft dat briefje in mijn zak gestoken.

— Gij alleen hebt heen en weer geloopt... Ontkent ge, dat ge in huis zijt geweest? vroeg Kegels.

— Neen, dat ontken ik niet. Ik heb emmers gehaald, maar geen voet in de kamer gezet.

— Ik zal naar de bazin luisteren en u nog meer tijd geven, om na te denken, besloot Kegels. Ga dus naar huis... maar uw weekloon betaal ik niet.

— Dan zullen we door uw schuld met Kerstmis armoe hebben!

— Ja, het wordt Kerstmis, Leander... het feest van goeden wil, sprak vrouw Kegels. Wij betoonen goeden wil... doe gij het nu ook.

— Bij 't Kindje in de kribbe zweer ik, dat ik geen cent gestolen heb... nu niet en nooit. Goeden wil betoonen? Vraag gij het u zelf af, of ge voor God kunt verantwoorden een eerlijken zwoeger als een gemeenen dief te behandelen?

— Genoeg gepraat! riep Kegels nijdig uit. Vooruit, van het hof! Ik zal geduld hebben tot morgenavond.

Leander verliet de hoeve. Somber trok hij door de besneeuwde dreef...

Baas Kegels hield dien avond en zelfs in den nacht de wacht; hij slenterde gedurig rond op het hof... gehuld in een dikke jas, een muts diep over de ooren, want het was fel koud. Hij verwachtte, dat Leander geheimzinnig naar de boerderij zou komen, om de negen en twintig honderd frank te halen, die hij ergens verborgen moest hebben. Maar het werd morgen en de knecht had zich niet vertoond.

Tegen acht uur kwam Liza, zijn vrouw. Ze protesteerde heftig tegen de beschuldiging er eischte tenminste het weekloon.

— Geen cent geef ik, zei Kegels. En als uw vent vandaag niet bekend, haal ik er de politie bij.

— Valsche leugenaars zijt ge hier allemaal; ge steelt zelf, want ge onthoudt ons het loon, dat Leander verdiend heeft! riep Liza woedend uit.

Kegels wees haar de deur...

II.

De avond voor Kerstdag brak aan. Leander was nog niet gekomen... en had in die drie dagen ook niets van zich laten hooren.

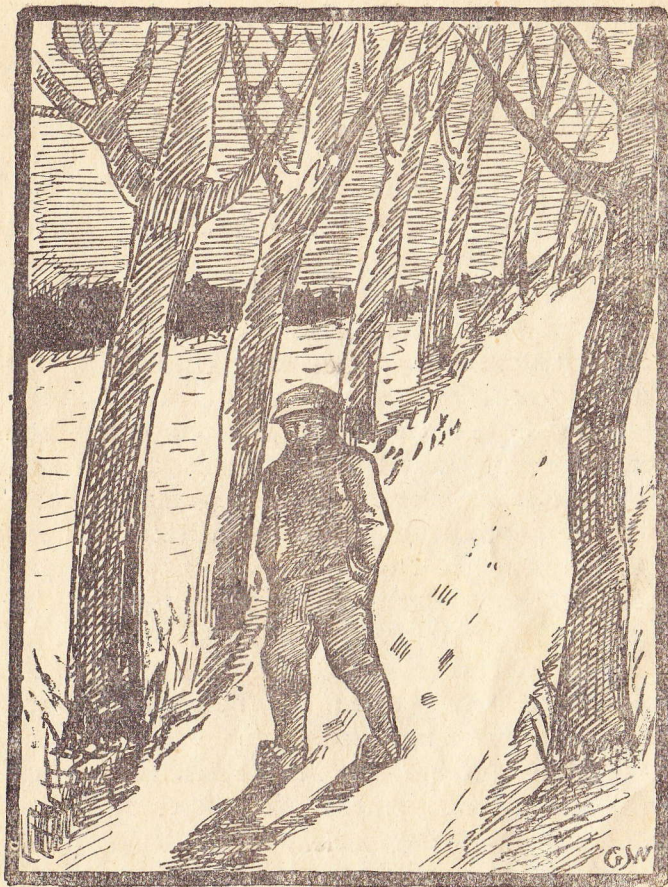
— Nog niet naar de politie gaan, zei vrouw Kegels tot haar man. Geef den man nog de kans om berouw te toonen.

— Maar het is erg, dat ik en Adriaan elk een halven nacht op de loer moeten liggen, om te zien of de kerel het verborgen geld komt halen.

— Laat Kerstmis voorbij gaan... De Hoogdag zal Leander misschien tot inkeer brengen, hernam Manda. En waak niet meer.

En Kegels gaf toe. Het geval kreeg dus nog geen oplossing.

Het was een jaarlijksche gewoonte, dat de werklieden van het Mariahof, hier op den avond voor Kerstmis wafels kwamen eten. De boer en boerin voelden nu niet veel lust voor het feest, maar ze wilden de mannen, vrouwen, jongens en meisjes, die er vast op rekenden niet te leur te stellen. Buiten Adriaan, den koewachter, wist ook niemand iets af van den diefstal. De dor-schers, die Leander gisteren en vandaag op de

Somber trok Leander door de besneeuwde dreef... (blz. 11).

hoeve gemist hadden, meenden, dat hij ziek was.

Tegen zes uur kwam het gezelschap, wel dertig mannen, vrouwen, jongens en meisjes, allen vroolijk gestemd. De oudste was Fons, zestig jaar; hij had nog den vader van Kegels gediend. Hij praatte gaarne over den vroegeren tijd.

Wat werd er gesmuld van de heerlijke wafels! En hoe kouder buiten, hoe gezelliger binnen. Na den maaltijd werd er gepraat en gezongen. De bazin tracteerde op chocolademelk.

— Florence, zing eens een schoon Kerstlied, zei Fons.

— Mijn keel is te schor, antwoordde het meisje.

Een nichtje van Fons stond op en zong het oude lied van:

Komt allen te samen,

Komt, verheugd van harte.

Bethehems stal in den geest bezocht,

Zien we er 't Kindje, ons tot heil geboren.

O, laten wij aanbidden,

dien Koning!

— Florence is niet vroolijk, zei Manda zacht tot haar man. Ze denkt aan Leander en zijn vrouw en kinderen. O, Willem, we moesten ons toch eens vergissen.

— Gekheid! Wie zou dan het geld gestolen hebben? vroeg Kegels.

— Misschien toch een landlooper, die ongemerkt in huis is geslopen...

— Neen, neen... Leander is de dief... wacht maar, tot het gerecht hem eens onder handen neemt. Die heeren kunnen iemand de waarheid doen zeggen...

Om negen uur kwam er bezoek.

— Ha, Louis! Eindelijk! riep Kegels uit.

— Goeden avond samen. Ik had het laten zeggen, dat ik niet eer zou kunnen komen... ik moest naar Brugge, sprak de binnentredende, een flinke jonkman, die netjes gekleed was.

Hij heette Louis Berkels, en was een rijke boerenzoon van Maldegem, de verloofde van Florence. Ze zouden het volgend jaar trouwen en stilaan het Mariahof van Kegels en zijn vrouw overnemen. Florence hield heel veel van Louis. Ze zat nu naast hem.

Het feest duurde voort. Fons, de oude verteller, gaf een lang Kerstverhaal ten beste. En nu hij eenmaal op zijn praatstoel zat, kwam hij er niet gauw af. Hij haalde allerlei herinneringen over den ouden tijd op.

— En nu zal ik nog eens wat voor de jongere gasten vertellen, vervolgde Fons. Ge kent allen Zoetendale... twintig minuten van hier. Er staan nu drie hofsteden, maar honderden jaren geleden stond daar een groot klooster... een abdij, zooals ze het noemden, de abdij van Zoetendale. De

paters legden de moeren droog, want de zee kwam in den ouden tijd veel verder dan nu. Maar het was dikwijls oorlog en dan ging het wreed toe van plunderen, branden, moorden. Zoo wat drie honderd jaar geleden werd de abdij van Zoetendale geheel verwoest. Er bleef niets van over... Later bouwde men er hofsteden. Doch in de groote weide kunt ge nog aan steenbrokken zien, waar de kerk gestaan heeft... En er liggen ook grafsteenen... De paters werden daaronder begraven... Wel, dat weet ge...

O, ja... ook de jongeren hadden die geheimzinnige zerken dikwijls gezien.

— Maar wat ge zeker niet weet, dat is dit, hernam Fons. Elken Kerstnacht... dus straks weer... om twaalf uur... komen van onder die steenen de paters boven. De heer abt stapt voorop met zijn staf... en de paters volgen met brandende kaarsen en zingend gaan ze drie keer rond Zoetendale. Dan verdwijnen ze weer.

— En is dat nu nog zoo? vroeg Adriaan verwonderd.

— Ja... koeiertje, dat is nog zoo... maar niemand durft er naar gaan kijken.

De grooten knipoogden eens naar elkaar. Fons kende zooveel vreemde verhalen... en het leek wel, of hij nog het liefst van spoken vertelde.

— Toe, toe, zei vrouw Kegels, laten we liever nog een Kerstliedje zingen. Als ze naar Fons

blijven luisteren, zullen de jonge gasten straks niet durven slapen.

Om tien uur kwam er een nieuwe tractatie: krentenbrood met koffie. En waarlijk, de genoodigden hadden opnieuw veel eetlust...

Zulk een blijde Kerstavond mocht niet vroeg eindigen.

Adriaan, de koewachter, dacht maar altijd door aan Zoetendale... Straks om twaalf uur, zouden de abt en de monniken hun ommevang houden. O, hij wilde het zien... hij was niet bang. En kwart na elf sloop Adriaan stil weg. De baas en de bazin konden maar denken, dat hij vermoeid was en in zijn bed lag.

En Adriaan spoedde zich naar Zoetendale. Hij zag de hoeven: 't was er stil. Hier scheen het Kerstfeest al geëindigd.

Adriaan hoorde het op de kerk van Middelburg half twaalf slaan... Nog een half uur... En de koude Noorderwind blies over den polder en neep hem aan neus en ooren. Adriaan had niet veel moeite om in de schuur te kruipen, die het dichtst bij de weide met de grafzerken stond. Hier zou hij schuilen. Hij voelde zich toch vermoeid; hij had heel den dag hard gewerkt... Hij kon zich wel wat in het stroo uitstrekken. En nu wachtte hij...

En ja, Fons had de waarheid verteld. Opeens werden de grafzerken opgelicht en uit den grond rezen de paters in hun lange pij... Vreemd... de boomen kregen plots bladeren... De stoet stelde zich in beweging; voorop ging de abt met een staf in de hand... en de monniken volgden. Ieder droeg een brandende kaars. Allen zongen... Het was het lied, dat Adriaan van Fons' nichtje gehoord had:

Komt allen te samen,

Komt verheugd van harte,

Bethlehems stal in den geest bezocht...

Drie maal schreden de paters met hun overste rond Zoetendale. Toen kwam de abt op Adriaan toe... en hij keek erg boos, zeker omdat er een bespieder in de buurt was.

Adriaan slaakte een gill... hij wilde weg loopen... hij kon niet... en plots werd hij wakker... Versuft richtte hij zich op.

— O, ik lig in mijn bed... ik heb gedroomd, mompelde hij verdwaasd.

Maar zijn bed was toch geen stroobos; en nu herinnerde Adriaan zich, dat hij naar Zoetendale was gekomen en in de schuur had willen wachten tot twaalf uur.

— 't Is misschien al haast morgen, zei hij, en vlug trok hij naar buiten.

Hij huiverde in den wind... Daar hoorde hij

een klok... 't Sloeg middernacht op den toren van Middelburg...

— Dus ben ik hier nog maar een half uur, dacht Adriaan.

Twaalf uur... Hij keek naar de weide, wat angstig nu toch. Maar 't bleef stil rond de oude zerken; alleen de wind voer door de boomen.

Ha... het was toch eenzaam zoo alleen hier in het putje van den nacht. En plots zette Adriaan het op een loopen. In minder dan een kwartier bereikte hij het Mariahof... 't Was er stil... De feestvierders zouden dus naar huis zijn...

— O, ik kruip rap in mijn bed, dacht Adriaan. Misschien wekt de baas me al om vier uur om eens af te loeren of Leander niet komt...

Adriaan bleef staan... Hij hoorde gerucht... Er kwam iemand buiten... en daar tegen de schuur stond een man.

Adriaan schrok en voelde neiging om weg te loopen. Maar het konden wel dieven zijn... Of Leander en zijn zoon! De koewachter verzamelde zijn moed en sloop zacht nader.

— Florence! zei hij, nog meer verwonderd bij zich zelf. Ja, Florence en Louis...

— Hier Louis, is het geld, hoorde Adriaan het meisje zeggen. Het is wreed, wat ik voor u doe...

— Ja, maar als ik het geld niet heb, geraak ik in de gevangenis... En dan trouwen we niet en

word ik de ongelukkigste mensch van de wereld. Ik zal nooit meer spelen, Florence...

— Leander wordt voor den dief gehouden... Vader zal den veldwachter naar hem zenden.

— Wat geeft ge om dien vent? 't Is toch beter, dat hij in het kot geraakt dan ik... Nu ben ik weg... En ik zweer u, dat ik voortaan beter zal oppassen...

— Gij zegt, dat ge Zondag niet gekomen zijt, omdat ge ziek waart, maar ik ben bang, dat ge te Gent weer in dat speelkot zat...

— Neen... ik lag in mijn bed... geloof me toch. Ik zal nooit meer spelen. Ik heb nu met die schulden genoeg in angst gezeten... O, wat ge voor me gedaan hebt, zal ik nooit vergeten. Tot morgen om drie uur. In den voormiddag zal ik mijn schulden betalen en dan ben ik gerust...

— Maar in mij is er als een vuur...

— Toe, toe... dat gaat over...

Louis Berkels vertrok en Florence keerde stil in huis terug. Diep onder den indruk van wat hij gehoord had, sloop Adriaan naar den stal. Als verdwaasd klieedde hij zich uit en kroop onder de dekens, maar slapen kon hij vooreerst niet.

— Leander is onplichtig, mompelde hij. Florence heeft die drie duizend frank gestolen en ze nu aan Louis Berkels gegeven. Louis moet er schulden mee betalen. Hoe dat allemaal ineen zit, weet ik niet... Maar Leander is een eerlijk man...

Florence had die honderd frank in zijn vest gestoken, om de schuld op hem te leggen. Hoe slecht en gemeen.

't Deed Adriaan pijn, dat hij zoo over Florence moest oordeelen, maar hij kon toch niet twijfelen. En nog wel een uur lag hij er over te dubben. Toen nam hij een vast besluit: Leander moest in eer hersteld worden...

III.

't Was Kerstmorgen... Eerst het werk... En Florence melkte de koeien en Adriaan zat naast haar. De jongen was erg zenuwachtig... Telkens wilde hij spreken, maar hij kon niet. Florence zweeg ook. Soms hoorde Adriaan haar zuchten. Ze zag bleek... Zeker voelde ze wroeging. Wel, dan moest ze het onrecht herstellen...

— Spreek! drong een inwendige stem bij den koewachter aan. Denk aan Leander; hij, zijn vrouw en kinderen zitten misschien zonder eten. En als hij dan naar de gevangenis moet?

De koeien waren gemolken.

— Kom, we brengen de melk in huis, zei Florence.

— Ja, maar eerst moet ik wat zeggen...

Adriaans stem beefde.

— Florence, Leander is onschuldig... ik weet het, stamelde de koewachter. Gij hebt dat geld weggenomen voor Louis Berkels...

— Wordt ge nu gek? riep Florence uit, maar ze week wat achteruit van schrik.

— Ik zeg de waarheid...

En haastig vertelde Adriaan wat hij dien nacht gezien en gehoord had.

— Ge liegt... ja, ge liegt schandalig! barstte Florence los. Kom mee naar binnen... Dat moeten vader en moeder hooren...

— O, Florence, zeg gij hun zelf de waarheid en laat er mij buiten. Ik zal er met niemand over spreken! smeekte Adriaan half schreiend.

— Neen, neen... zoo niet. Ga mee! Ik mij laten belasten door een koewachter... den zoon van een smokkelaar en een dronkelap... Ha, ik begin de waarheid al te vermoeden.

Sluw had het meisje dadelijk een plan ineen-gezet.

Adriaan beheerschte zich. Hij voelde nu nog meer, wat zijn plicht was... en flink stapte hij mee.

Baas en bazin Kegels zaten te ontbijten.

— Vader en moeder, wilt ge nu eens wat hooren? zei Florence opgewonden.

— Wat is er gebeurd? vroeg Kegels ontsteld, door die heftige stem.

— Luistert, vader en moeder, wat deze scha-

vuut hier durft beweren. Ge weet, dat hij gisterenavond opeens uit de keuken verdwenen was, zonder boe of ba te zeggen.

— Ja, we meenden, dat Adriaan in zijn bed lag.

— Nu zegt hij, dat hij naar Zoetendale geweest is, om de paters hun ronde te zien doen... Dat dwaas verhaal van Fons. Maar hoort verder, welke leugens hij uitkraamt. Toen hij terug kwam van Zoetendale, zag hij mij buiten komen bij Louis... En ik gaf aan Louis de drie duizend frank... die ik gestolen heb. Peins toch eens! Ge weet, dat Louis na het vertrek van de werkmenschen nog heeft zitten praten tot een beetje na twaalven. Hij is dan heen gegaan... Ik ging vóór u naar boven. En ja... ik herinner me, dat ik in bed iets buiten hoorde... percies of de staldeur piepte. Ha, Adriaan lag niet in zijn bed. Nu denk ik wat anders... Hij heeft dat geld gestolen, en zijn vader was gisterenavond in de buurt... om het af te halen... en hij vindt die leugens over mij en Louis uit. Zijn vader was zeker bang, dat iemand van onze werklieden hem kon gezien hebben...

— O, waar haalt ge het uit? zei Adriaan. Ik keerde terug van Zoetendale en Louis Berkels stond bij de schuur. Gij kwaamt buiten. Florence... en ik hoorde u tot Louis over het geld spreken. Hij moest er schulden mee betalen. Ge

vondt het erg, dat Leander onschuldig in de gevangenis kon geraken... Louis gaf er niets om.

— Is dat nu toch niet te wreed... zulke leugens verzinnen? schreide Florence. Ik geld geven aan Louis... een rijken boerenzoon...

— Ge hebt zelf gezegd, dat ik Zaterdagmiddag altijd bij u gewerkt heb, wedervoer Adriaan. Hoe kon ik dan in huis geld weg nemen?

— O, dan zijt ge toch een paar minuten weg geweest, zonder dat ik het merkte, om het geld te pakken, en gij hebt dat bankbriefje in Leanders vest gefoefeld. Wie zoo liegt als gij, durft stelen ook...

Baas Kegels sprong woedend op.

— Ik weet waarlijk niet, wat ik hoor. Florence betichtten, hoe waagt ge het, deugniet? snauwde hij tot Adriaan. Wat hebben we in huis gehaald? Een volleerden huichelaar, maar toch den zoon van een smokkelaar, een dronkaard! Ja, gij moest hier stelen voor uw vader... nu snap ik het... een nietwaard! Verleden week hoorde ik, dat hij te Stroobrugge met kommiezen gevochten heeft. Hij is zeker naar Holland gevlucht en heeft geld nodig. Gij moest er hem bezorgen. Ha, onnoozelaar, die ik was. Hier met u de wacht houden om op Leander te loeren... en ik vertrouwde den dief zelf. En dan mijn dochter beschuldigen, schobbejak!

Vader en moeder konden zulk kwaad van Flo-

rence niet gelooven. Driftig greep Kegels Adriaan bij den arm en sleurde hem in een kamertje.

— Hier blijven, tot de veldwachter komt! beval hij. Nu zal ik eens kort spel met u maken. Ge zit morgen al in de verbeteringsschool van Sint Pietersveld... Daar is uw plaats... Een kiel om uw lijf, en een gordel... En slagen krijgen, als ge 't minste mispikkelt...

Zoo ging het toen in de verbeteringsscholen — gevangenissen voor kinderen — toe.

— Ik heb niet gestolen... ik zeg de zuivere waarheid! schreeuwde Adriaan.

Maar Kegels trok de deur toe en grendelde ze. Adriaan zat opgesloten. Voor het eenig raampje van het kamertje waren naar de gewoonte van dien tijd ijzeren staven.

— O, wie zou er gedacht hebben, dat Adriaan zoo slecht is? zei moeder.

Florence zat te weenen bij de tafel en veinsde meesterlijk, en de ouders voelden diep medelijken met haar.

— Nu kennen we den dief, zei vader. Ik zal naar Leander gaan en het goed maken... Ha, Adriaan wil zich als eerlijk uitgeven, om zijn eigen schuld te verduiken, maar hij liegt al te grof. Zijn vader zit met ons geld over de grens.

— Wat een Kerstmorgen! jammerde vrouw Kegels.

De boer treuzelde niet. Hij verliet de hoeve.

Drie kwartier later was hij al terug met een gendarm, dien hij onderwege gezien had. De gendarm hield den koewachter ook voor den schuldige.

— Dat zijn dingen, hé? zei de gendarm tot vrouw Kegels en Florence. Maar ge hadt een jongen uit een slechten struik. Zijn vader is in de streek bekend als valsche geld. En de appel valt gewoonlijk niet ver van den stam. Wel, dat is een knaap voor de verbeteringsschool. Ik zal hem nu meeleden naar Maldegem en hem in het droog zetten...

Adriaan werd uit het kamertje gehaald en angstig keek hij naar den gendarm.

— Ha, ha, zei deze, een meester in het stelen en het liegen. Maar er zijn toch nog slimmere menschen dan gij. Kom, ik zal u een armbandje aandoen en dan moogt ge met mij mee.

— Maar ik heb niet gestolen en gelogen! riep Adriaan. Ik zal u alles uitleggen, mijnheer de gendarm...

— Niets uit te leggen, manneke. In de verbeteringsschool zult ge uitleg hooren, als ge u daar niet gewillig toont, uitleg, die aan de ribben plakt!

De gendarm vond het niet noodig, dat een koewachter — zoon van een smokkelaar en dronkaard — zich verdedigde. Adriaan werd geboeid en meegeleid... Hij schreide luid...

— Manda, 't is tijd voor de Hoogmis. We kunnen onderwege bij Leander aangaan, zei Kegels.

Florence zou thuis wachten.

Toen vader en moeder weg waren, zat ze verslagen bij het raam. Wat had ze nu weer gedaan? Door haar schuld werd Adriaan weggeleid en zou hij in een verbeteringsschool terecht komen. Ze behoefde geen nauwkeurig onderzoek te vreezen. Niemand zou aan haar schuld gelooven... 't Was of Adriaans geschrei nog in haar ooren klonk...

Florence vond het te benauwd binnen, en liep naar buiten. De zon schitterde over de sneeuw... het was een prachtige Kerstdag geworden. Maar in Florence's hart heerschte geen vreugde.

Daar klonken de klokken van Middelburg... Wat galmden ze vroolijk door de ijle lucht... En Florence dacht aan de kerk. Ze zou anders met vader en moeder mee gegaan zijn en er haar vriendinnen ontmoet hebben.

In den geest zag ze het kribbetje, dat de kosten elk jaar oprichtte... 't kribbetje met het Kindje en Jozef en Maria... En er zou een mooi Kerstlied gezongen worden...

— O, zal ik nog ooit naar de kerk durven gaan? kreunde Florence. Wat moet ik toch doen? Gestolen voor Louis... Eerst Leander valsche laten beschuldigen... en nu Adriaan...

't Koewachtertje zou straks in een hok zitten en daar Kerstmis doorbrengen... En dan naar de verbeteringsschool... geheel onschuldig... Adriaan had altijd zijn best gedaan... en werd nu door haar laster gelijk gesteld met zijn vader.

Angstig slenterde Florence rond... Was zij nu werkelijk de goed opgevoede dochter van baas en bavin Kegels?

— O, het is allemaal Louis' schuld! kermde ze.

— Ja, maar gij zijt even schuldig! scheen haar iemand toe te roepen.

Toen vader en moeder thuis kwamen zat Florence te schreien in de keuken.

— Maar kind, trek u die leugens zoo erg niet aan! zei baas Kegels. Met Leander is het in orde, hoor! Hij komt morgen terug. Ik heb mijn ongelijk bekend en hem een goede Kerstgave gegeven... Met dien koewachter moet ge geen medelijden hebben.

— Vader, moeder... Adriaan is onschuldig... Ik heb gelogen... hij heeft de waarheid gezegd... Ik kon het niet uithouden zóó... ik moest spreken! snikte Florence.

De ouders keken hun dochter ontsteld aan.

— Ja, het is Louis, die me tot die slechtheid heeft gebracht, vervolgde Florence. Hij had verdorven kamaraden... hij was dikwijls met hen te Gent... Ze speelden daar om geld... Louis verloor en moest nu vijf duizend frank betalen. Hij zou anders aangeklaagd worden... en hij was bang, dat hij voor het gerecht moest komen. Hij had geen geld genoeg... en vroeg mij om drie duizend frank. Hij zei, dat hij nooit meer zou spelen... En omdat ik hem bemin, wilde ik hem helpen. Ik wist niet hoe... En Zaterdag zag ik dat geld in de kas... en ik nam het weg. Ik stak een briefje in Leanders vest... ik zei u, dat ik Leander aan dat vest had zien frutselen. Het was om hem valsch te doen beschuldigen... O, het is slecht... erg slecht... ik weet het. En ik heb er zoo'n berouw over. Op Kerstavond wachtte ik Louis buiten... Ik durfde hem het geld in huis niet geven. 't Lag in mijn kastje... Ik deed, of ik naar bed ging. Stil ben ik dan buiten gegaan... 't Is allemaal, zooals Adriaan verteld heeft.

Vader en moeder Kegels keken Florence diep ontsteld aan... Ze vonden het verschrikkelijk, wat ze gedaan had.

— Kind, kind toch! kreunde moeder.

— O, ik heb er zoo'n spijt van... en ik schaam me! sprak Florence. En Louis heeft me daartoe gebracht... Ik heb het vanmorgen alle-

maal overpeinsd... Ik had al spijt... Daarom kon ik op Kerstavond niet zingen... Maar nu wil ik van Louis niet meer weten.

— Hij mag hier ook geen voet meer over den dorpel zetten! zei Kegels nijdig. En Florence, ge valt me leelijk tegen...

— O, vader, vergiffenis! smeekte de dochter.

— Eerst moet ik naar Maldegem om Adriaan te halen. Eer heb ik geen rust... De arme jongen! Ik wacht geen oogenblik.

Om twee uur kwam Kegels met Adriaan terug. De gendarm was kwaad geweest... Maar hij zou toch zwijgen over Florence.

— Adriaan, vergiffenis! riep Florence, toen ze den koewachter zag.

— O, ik zal doen of er niets gebeurd is! antwoordde Adriaan.

Tegen drie uur kwam Louis Berkels. Kegels trad hem tegemoet.

— Zalige Hoogdag! riep Louis al van een eindje.

— Zwijg, huichelaar! snauwde Kegels. Wat durft gij van een Zaligen Hoogdag spreken, valschaard... God dank, Florence heeft alles verteld... Ze is bijtijds voor u bewaard... Een speler... zeker ook een drinker... En dan Florence tot diefstal verleiden. Ge zijt het niet waard, dat ze u zoo gaarne zag... Gij zoudt een ander laten boeten. Zij kon dat niet, al heeft ze me erg be-

droefd... En nu zet ge geen voet meer op mijn hof. Die drie duizend frank zal ik wel van uw vader terug krijgen. Die weet zeker ook niet, hoe zijn zoon in werkelijkheid bestaat?

Louis Berkels stond daar als iemand die niet tot tien kon tellen. Hij draaide zich om en liep weg...

Ook Leander hoorde de waarheid.

— Aan niemand zeg ik er iets van, beloofde hij. Florence wist zeker niet wat ze deed? Een mensch kan al eens leelijk verdollen... De bazuin heeft van goeden wil gesproken... wel, ik zal goeden wil toonen en doen of er niets gebeurd is.

— En ik help uw zoon aan dat zaakje, beloofde Kegels.

Florence voelde zich zeer verlicht, maar lang nog was ze beschaamd voor Leander, Adriaan en haar ouders.

Dit Kerstfeest zou ze wel nooit vergeten...

Baas Kegels sprak met vader Berkels, die ook erg schrok toen hij alles hoorde. Dadelijk betaalde hij het geld terug; hij nam Louis flink onder handen. Hij was altijd te zwak geweest voor zijn zoon.

Florence trouwde een paar jaar later met een eerlijken, braven jongen. Adriaan bleef in dienst op het Mariahof en hij had het er heel goed. Hij werd er de « groote knecht », toen Leander thuis bleef, om zijn zoon in diens handel te helpen.

Vader en moeder Kegels rentenierden op het dorp
Middelburg.

EINDE.

ZOETENDALE.

Zoetendale is nu niet eenzaam meer. Dicht langs de drie hoeven loopt nu de in den Zomer zoo druk bereiden autoweg van Maldegem naar Knokke. In de weide kan men nog altijd de sporen van de voormalige abdijkerk zien. Ook de grafzerken heb ik daar geweten en toen vertelde men mij de legende van den Kerstnacht. Maar een paar jaar geleden heeft men de zerken, jammer genoeg, naar een museum te Gent gebracht.

Van het oude Middelburg in Vlaanderen hebben we al eens verteld, hoe daar schepen aankwamen en er verjaagde burgers uit het door den hertog van Boergondië verwoeste Dinant mochten wonen...

A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK.

Ouders, *A. Hans' Kinderbibliotheek* bestaat nu reeds twintig jaar en is nog steeds de vreugde van zooveel jongens en meisjes en zelfs ook van heel wat volwassenden. Elke week verschijnt een nieuw boeiend, leerzaam en opvoedend verhaal. Brengt deze goede lectuur in uw gezin. Kinderen, die *A. Hans' Kinderbibliotheek* lezen, leeren ook heel goed onze taal.